

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sž/15/2012
Identifikačné číslo spisu:	4011200532
Dátum vydania rozhodnutia:	09.10.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:4011200532.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu U. V. bytom S., B. D., proti žalovanému: Krajský súd v Nitre, so sídlom Štúrova 9, Nitra, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia č. Spr-Io 15/2011 zo 06. mája 2011, o odvolaní žalobcu a P. O. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. augusta 2012 č. k. 11S/106/2011-110, jednomyseľne

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/106/2011-110 zo dňa 30. augusta 2012 p o t v r d z u j e.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) nepripustil vstup P. O., bytom G., B. D., do konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 11S/106/2011 ako vedľajšieho účastníka na strane žalobcu, v ktorom sa U. V. ako žalobca domáha zrušenia rozhodnutia Krajského súdu v Nitre č. Spr-Io 15/2011 zo dňa 06.05.2011, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Nitra číslo Inf. 126/11 o nevyhovení žiadosti U. V. o poskytnutie informácie vo forme fotokópii z listiny Čd 4189/1943 (dedičská vec).

Krajský súd s poukazom na § 250 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a § 93 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP dospel k záveru, že návrh P. O. na vstup do konania ako vedľajšieho účastníka nie je dôvodný, pretože P. O. nebol účastníkom správneho konania podľa zákona č. 211/ 2000 Z.z. o slobode informácií, výsledkom ktorého bolo žalobou napadnuté rozhodnutie. Krajský súd následne zdôraznil, že účastníctvo v správnom súdnictve je upravené v druhej hlave piatej časti OSP a nie je možné použiť § 93 ods. 3 OSP (tretia časť OSP) v spojení s § 246c ods. 1 OSP. Ustanovenie § 93 ods. 3 OSP sa vzťahuje na spory, ktoré majú súkromnoprávny charakter. Inštitút vedľajšieho účastníka predpokladá právny záujem na výsledku tohto sporu v konaní. V konaní podľa druhej hlavy piatej časti OSP súdy preskúmajú postup a zákonnosť rozhodnutia žalovaného správneho orgánu podľa stavu, ktorý tu bol v čase vydania žalobou napadnutého rozhodnutia.

Vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 168/2008, na ktoré vo

svojom návrhu - oznámení o postavení vedľajšieho účastníka P. O. poukázal, krajský súd uviedol, že toto rozhodnutie riešilo postavenie vedľajšieho účastníka) v sporovom civilnom konaní a nie je možné ho analogicky aplikovať v konaní správneho súdnictva.

Proti uzneseniu krajského súdu podali včas žalobca a P. O. odvolanie. Obaja zhodne žiadali napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť. Žalobca vo svojom odvolaní namietol, že krajský súd napadnutým uznesením odňal jeho osobe možnosť konať pred súdom a to tým, že uznesenie odporuje § 157 ods. 2 OSP, pretože jeho odôvodnenie neobsahuje zákonom ustanovené náležitosti. Najmä absentujú vyjadrenie žalovaného, žalobcu a vedľajšieho účastníka a ani stručné, jasné a žiadne výstižné vysvetlenia. Podľa názoru žalobcu krajský súd nepochopil, že súd o prípustnosti vedľajšieho účastníka rozhoduje len vtedy, ak niektorý z účastníkov konania namietne neprípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Krajský súd teda konal bez návrhu a dopustil sa vady podľa § 221 ods. 1 písm. i/ OSP.

V závere odvolania poukázal opäť na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo 168/2008 z 25. septembra 2008 tvrdiac, že v konaní má vedľajší účastník podľa § 93 ods. 4 OSP rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania. Inštitút vedľajšieho účastníctva sa využíva aj v správnom súdnictve, pričom piata časť OSP vedľajšie účastníctvo neupravuje, preto sa primerane použijú podľa § 246c ods. 1 OSP ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti OSP. Žalobca tiež poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu zo 14. februára 2012

sp. zn. 1Sžr/93/2011, ktorým rozhodol o prípustnosti vedľajších účastníkov v súdnom konaní v správnom súdnictve.

Odvolanie P. O. sa čo do dôvodov zhoduje s odvolaním žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c OSP v spojení s ust. § 10 ods. 2 OSP) preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu a konanie mu predchádzajúce (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP v spojení s § 212 a nasl. OSP), vec prejednal bez prejednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a napadnuté uznesenie podľa § 250ja ods. 3 OSP v spojení s § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil.

Preskúmaním veci najvyšší súd zistil, že P. O. podaním z 13. júna 2012 doručil krajskému súdu oznámenie o vstupe do konania vedeného pod sp. zn. 11S/106/2011 ako vedľajší účastník na strane žalobcu U. V., nar. XX. Q. XXXX, bytom S., B. D., a to podľa a v zmysle § 93 ods. 3 OSP, keďže má právny záujem na výsledku tohto konania. Navrhol súdu, aby rešpektoval jeho práva, ktoré z tohto jeho vstupu do konania vyplývajú, a aby súd bral do úvahy to, že sa týmto oznámením stal vedľajším účastníkom tohto konania. V predmetnom konaní Krajský súd v Nitre preskúmava zákonnosť rozhodnutia Krajského súdu v Nitre z 06. mája 2011 číslo Spr-Io 15/2011, ktorým zamietol odvolanie žiadateľa - žalobcu a potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Nitra z 05. apríla 2011 číslo Inf. 126/2011. Okresný súd Nitra ako prvostupňový správny orgán nevyhovel žiadosti žiadateľa - žalobcu o poskytnutie informácie podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám vo forme fotokópie z listiny Čd 4189/1943 (dedičská vec). Tento skutkový stav nebol sporný a najvyšší súd z neho vychádzal.

V prvom rade je nevyhnutné zdôrazniť, že inštitút vedľajšieho účastníka podľa § 93 ods. 3 OSP nie je súčasťou osobitných ustanovení v správnom súdnictve (5. časť Občianskeho súdneho poriadku), ale v správnom súdnictve sa aplikuje iba primerane, a to na základe ustanovenia § 246c ods. 1 veta prvá OSP, podľa ktorého ustanovenia pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Zákon bližšie nešpecifikuje pojem „primerané použitie“. Podľa praxe konajúceho senátu však ide o subsidiárnu aplikáciu, ktorá musí byť zlučiteľná s inými explicitnými inštitútmi správneho súdnictva. V danom prípade s právnym inštitútom tzv. pribratého (ďalšieho účastníka) podľa § 250 ods. 1 druhá veta OSP, ktorý má s vedľajším účastníkom spoločný jeden pojmový znak, a to tzv. „hmotnoprávne dotknutie na právach“ rozhodnutím súdu vydaným v právnej veci žalobcu, na strane ktorého vystupuje, resp. konania ktorého sa procesne zúčastňuje.

Predpokladom prípustnosti vedľajšieho účastníctva v civilnom konaní podľa § 93 ods. 3 OSP je právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku sporu, t.j. právny záujem na úspešnosti v spore u toho účastníka, ku ktorému pristúpil. „Musí ísť o právny záujem na víťazstve účastníka z dôvodu, že vedľajší účastník je hmotnoprávne dotknutý rozhodnutím súdu vo veci samej voči účastníkovi, na ktorého procesnej strane vedľajší účastník vystupuje“ - Občiansky súdny poriadok - Komentár C.H. Beck 2009, s.238. Rozhodnutím súdu vo veci bude dotknuté právne postavenie vedľajšieho účastníka ak sú dotknuté jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva (pozri k tomu bližšie rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 140/2005 č. 70/2006 ZSP). Hmotné právo má v danom prípade súkromnoprávny charakter.

Naproti tomu v správnom súdnictve, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa II. hlavy 5. časti OSP sa „hmotnoprávne dotknutie“ týka aplikácie verejnoprávneho predpisu, a to rozhodnutím správneho orgánu. „Účinky dotknutia“ sa v zásade prejavujú v konštitutívnych účinkoch správneho rozhodnutia, ktoré ako právna skutočnosť vytvára pre určitý okruh právnych subjektov (účastníkov správneho konania) novú právnu situáciu. Krajský súd preto vecne správne v odôvodnení poukázal na to, že ak P. O. nebol účastníkom administratívneho konania podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobode informácií, nemôže mať relevantný hmotnoprávny záujem na výsledku súdneho prieskumu zákonnosti tohto rozhodnutia. Hmotnoprávne sa ho tento výsledok dotknúť nemôže. Nezmení sa jeho právne postavenie.

V tejto súvislosti je nevyhnutné poukázať na to, že osoby, ktoré môžu byť rozhodnutím správneho orgánu priamo dotknuté na svojich hmotných právach, majú ex lege postavenie účastníka správneho konania, a to na základe širokej definície účastníka správneho konania podľa § 14 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní.

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní účastníkom konania je

- ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo
- koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté;
- účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak.

Predmetom preskúmania zákonnosti v tomto konaní je rozhodnutie, ktorým správny orgán nevyhovel žiadosti žalobcu o poskytnutie informácie podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií). Zákon č. 211/2000 Z.z. explicitne neustanovil okruh účastníkov tohto konania a nevylúčil pôsobnosť Správneho poriadku ako všeobecného predpisu o správnom konaní. Zákon č. 211/2000 Z.z. v § 22 ods. 1 ustanovil subsidiárnu pôsobnosť

zákona č. 71/1967 Zb., a preto okruh účastníkov tohto konania sa spravuje ustanovením

§ 14 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. Osoby, ktoré môžu byť hmotnoprávne dotknuté aplikáciou zákona č. 211/2000 Z.z. majú teda postavenie účastníka správneho konania ex lege. V tomto prípade by to mohli byť dedičia po poručiťovi. P. O. teda neosvedčil relevantný právny záujem na vstupe do konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vydaného podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobode informácií. Súčasne je nevyhnutné uviesť, že ho ani netvrdil.

Pokiaľ ide o dovolávanie sa obdobného procesného postupu ako správny súd aplikoval

v konaní najvyššieho súdu sp. zn. 1Sžr/93/2011 právna situácia je odlišná a neumožňuje nasledovať procesný postup súdu zvolený v tomto konaní.

Predmetom konania vo veci 1Sžr/93/2011 bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správy katastra, ktorým bol zamietnutý návrh na vklad vlastníckeho práva k pozemku. Ako „vedľajší“ účastníci na strane odporcu boli do konania pribraté dve fyzické osoby, ktoré si ako pôvodní vlastníci, respektíve ich právni nástupcovia uplatnili v zmysle zákona

č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku reštitučné právo k pozemkom, ktorých sa rozhodnutie správy katastra týkalo. Tieto osoby zároveň

neboli účastníkmi katastrálneho konania, t.j. neboli ani predávajúcim, ani kupujúcim podľa kúpnej zmluvy, ktorou malo byť vlastnícke právo k týmto pozemkom prevedené. Správny súd ich do konania pribral po tom, ako mal preukázanú existenciu hmotnoprávneho vzťahu medzi týmito fyzickými osobami a predmetom konania spočívajúcu v možnom zásahu do vlastníckeho práva účastníkov pribratých do konania pred súdom.

Okruh účastníkov katastrálneho konania o vklade je určený priamo zákonom - § 30 ods. 1 zák. č. 162/1995 Z.z (katastrálny zákon). Uplatňuje sa tu osobitná definícia účastníka konania - t.j. účastníci sú iba tí, ktorých zákon za účastníkov označuje. Podľa § 30 ods. 1 katastrálneho zákona „účastníkom konania o povolení vkladu je účastník právneho úkonu, na ktorého základe má vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť právo k nehnuteľnosti“. Senát preto nevylučuje, že v takomto prípade výnimočne je možná aplikácia inštitútu vedľajšieho účastníka konania podľa § 93 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP. Nejde však o prípad, ktorý je použiteľný ako precedens pre administratívne konanie podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobode informácií a pre administratívne konania, v ktorých osoba, ktorá môže byť hmotnoprávne dotknutá na právach má postavenie účastníka podľa § 14 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb o správnom konaní.

Podľa § 250 ods. 1 OSP účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Pribratie inej osoby než je účastník konania podľa § 250 ods. 1 OSP v správnom súdnictve predstavuje výnimku, a to aj s ohľadom na už uvedené pomerne široké vymedzenie účastníka správneho konania. Správne súdnictvo je ovládané dispozičnou zásadou. Na rozdiel od všeobecného súdnictva zákon priamo ustanovuje, kto môže byť žalobcom, ale aj okruh osôb, ktorých právne postavenie by mohlo byť dotknuté zrušením správneho rozhodnutia. Uplatnenie inštitútu vedľajšieho účastníka preto predstavuje striktnú výnimku, pre použitie ktorej neboli v tomto konaní splnené podmienky.

Najvyšší súd po skutkovom a právnom vyhodnotení veci dospel k záveru, že krajský súd postupoval správne, keď o žiadosti P. O. konal a rozhodol tak, že ho do konania vedeného na tamojšom súde pod sp. zn. 11S/106/2011 ako vedľajšieho účastníka na strane žalobcu nepripustil. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/106/2011-112 z 30. augusta 2012 potvrdil (§ 219 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok